

נשים בלבן ובתכלת

וטורחת עד לשעה מאוחרת. אם בבית החולים הארצי, אם במעון הילדים ובבית התינוקות. אם כחובשת בתחנות לעזרה ראשונה. תמיד במקום. אך לא תמיד היו בידיה כל המכשירים הנחוצים ולא פעם גדול היה המחסור ברפואות. לפניה סוגי אנשים שונים, המ' דברים בעשרות לשונות ושמהגים שרנים וורים להם.

רחקה תשמות לבנו מאותה דמות מאלפת וספוגה הוד, שכה רב חובנו לה. ולא רק שאין יד גומלת, אלא יש יד פושעת: איי-התחשבות ואדישות כל-פיה וכלפי תביעותיה המוצדקות. מה רב הסבל כנראה שהגיעו מיום עד נפש. כשעמדו בשבועות אלה אחיות בתי החולים להכריז על שביתה. מה גדולה היא המצוקה ומה רבים הקשיים אם האחות נאלצת להפקיר את חור ליה במלחמתה? האם העבירו שר הבריאות, מנהל משרדי הבריאות והרפואה השונים, חברי מועצת העיריות והמועצות המקומיות תמונה עגומה זו לנגד עיניהם? האם העבירו ולא נבלה, הבחינו בנעשה ולא נקפו אצבע? ידוע שבמינו אין צדיקים המתלהבים כל תמורה להיות מצלצלת, מטבע ממש, רוח שאפשר למשש אותו בידיים. האם השירות שמפיק הציבור — וכל יחיד השיך לו — מהאחות, אינו גדול פי כמה וכמה מכל "רוח ממשי", שאפשר למששו. תביעות האחיות לשיפור מצבם הכלכלי הן מוצדקות. ראויה האחות לזכות חיים הוגנת, לשעות עבודה מסודרות. יקילו על מאמציה, ירשינו לה יד ויאפשרו לה לבנות חיים משפחתיים תקינים. ואם גם מכביד התפקיד הנעלה על הביצוע, בל תהינה ידי אדם גורם מכביד נוסף.

אין איש בטוח במחר ואין איש יודע אם יהיה אולי מוכן מחר לשים את כל אוצרותיו לידיה של האחות תמורת חיוך מרפא אחד משפתי, בעד עידוד נוסף ויקר.

מדרך המאזין ליד המקלט

אלקסרוז'ין
שרות השמע והרדיו
חיסה והחוצרסול

מהגרם א' ויים — רב לזכר
סוכן רשמי לאיזור צפון א"י
Rdio His Masters Voice, ECKO
מבחר גדול במקלטים משומשים
מפירמות מפורסמות.

רדיו
ש. דיפשמיינ
ת"א, בן-יהודה 47, בקומה
תיקונים • מכירה • קניה • חילוף.

תקליטים
ר' ס. ס. ס. ס.
אברהמסון
תל-אביב
רחוב בן-יהודה 9

שנים. שנות לימוד קשות מאחוריה. שנים של עמל והתאמצות שחלפו בבית הספר. שנות לימוד מינועות, לימוד תי אורתי שמעשהו בצדו. מתיחות מתמדת באולמי בית-החולים. עבודה מאומצת תוך הקפדה על זיהרות וזיקנות. מת נורות מכל דבר המיוחס לב צעירה ומלי יכו. הסתגרות והצטמצמות בדלת אמר-תיו של המקצוע. רבים הם הוויתורים והקרבנות שעל העלמה שקיבלה על עצמה עול אחות. הנה חלפו שנות הלימוד וההכשרה. התעוררה המתחה את נתיבה לעתיד בידה. דלתות בית-הספר ננעלים מאחוריה ושערי בית-החולים נפתחים לרוחה ומצפים לבואה. ואמר גם מצפים, כי רב המחסור באותן הי-עירות שהמסירות, רגש האחיות והי-ידיעה — הן נחלתן. חיי האחות נכנסו למסלולן היומיומי. משעות הבוקר המוקדמות אפשר לראותה עוברת בין שטות החולים כשעינה קפוחה על הכל וידה מושטת לזקוק. היא בודקת כל נועשה, מבחינה במצב החולה, אם חל בו שפור או הורע מצב בריאותו. תמיד במתיחות, בצפייה אחר שינוי לטובה. כאן קורא לה נוקק המתהפך על יצור עו ככאבים. כאן זועק חולה בבקו-כור שניה. במטה שמנגד יש צורך בזריקה ואת האדם השוכב בקצה האולם יש להאכיל. בחיך מפיס על שפתיה ממלאת האחות את הנדרש כשהיא מש-מיעה מלה טובה ופעמים אף גוערת בחיבה. אך מאחורי החיוך מסתתרות הדאגה והמסירות. כל מעשה חשוב ומ-חושב. חיי אנשים נתונים בידה. נאבקת היא עם החולים עצמם בפגעי מחלתם ופעמים אף יותר מהם. כי אין יקר בעולם מחיי אדם. והצלת נפש אחת כהצלת עולם מלא. יודע החולה כי אין קרוב לו בעולמו זה של בית-החולים יותר מאחותיו. אותה הדמות האצילה המהלכת בלבן, הנערה החננית והמי-סורה, כשידיה מלאות עבודה ומבטה מלא רוח ועודו.

לא קל הדבר לאחות. גם לה חיים משלה. פגישות, תקופה אכזרית, ולמי רות הכל היא תמיד שלווה. עליה לה יות כזו, כי מחובתה להתעלות מעל לחולשות ומעל לדאגות עצמה עד כדי שכחת ה"אני" שלה.

כן, שכחת ה"אני", צמצום דאגת הפרט. ברור הדבר כי אשה המוסרת כל אהבתה, אהריותה ואישיותה למק-צוע — וזאת חייבת היא לעשות כא-חות — אף עתותיה אין עמה על מנת להתמסר לבי, לגבר ולמשפחה באותה להטס והקרבנה כשהיא אחרת. שונים הם חיי האחות מחיי שאר הנשים ורבה תרומתה לאנושות עד לאין ערוך. מתי-תרת היא על בלוי זמן נעימים, תעי-נוגות ומשיכות נעורים למיניהן. היא מסורה לעבודתה, לשליחותה, היא מק-ריבה את עולמיה וחיי משפחה סדירים. בימי המאורעות ובשנות המלחמה הקשות לא נפקד מקומה בין גיבורינו. מצאנוה בשורות הקדמיות בשדות הק-טל. פגשונו בה עת הגישה עזרה לפי-צועים שהועברו למשלטי העורף, נכחי-נו בשעה שהצילה נפגעים מן ההריסות וכשמשתה פעוטות מבין החורבות, עת-צפרי המלדה של האויב חגו מעל רא-שיהן. ושוב הרחק מן הבית, מחיק המשפחה; אם בערבות הנגב השומי-מות ואם בהרי הגליל התלולים, אם במישורי החולה ואם בישובים המנו-תקים בדרום או בעיר העתיקה בירי-שלים. תמיד מוכנה לפעולה, מוכנה ללא סיג להגיש עזרה. תמיד עם חיוך על השפתיים, ואם גם צורב הכאב במעמקי הלב.

גם ימי הגופש לא האירו פנים לאי-חות. רק פסק מטר הירירות ופוגו המוק-שים מהדרכים, וכבר נקראה למחנות העולים שהוקמו בכל פינות הארץ, ושוב היא לא היססה מלמלא את תפי-קידה ושמעה לקול מצפונה. בין הראי-שונים היתה. כתמיד ראיתה עובדת ברכה של אחות אינה סוגה בשו-

חזהו, מעירות כי עיקר הפגיעה הנה כבאן, סמוך ללב. ואמנו פלחו רסיסים את חזהו. הניתוח אינו סובל דיהתי ובהצלחתו תלויים חיי הצעירה. הנה מעבירים אותו הסניטרים לחדר הניתוח. עוד השהיה קטנה, הנה המתח רוחץ ידיו, מושך עליה את כסיות הגומי הדקיקות — והאות ניתן. ברעד שלב-לבך בידיים בטוחות עונרות האחיות ליד המתח. העבודה מתנהלת לא הגה, רק העינים נעות ומרמוזות. ארשת פני-הם של הנוכחים מביעה אחריות ודאגה. הרופא שעבד במשך כל שעות היום עייף במקצת. אך בידי נתונים חיי אדם. אחריות זו כאילו הפיגה את עייפותו. לאחר גמיעה מספיק קפה נשללה דעתו עליו לגמרי והוא חש ענרות בכל אבי-ערי האחות, זו העונות הראשית. מה כבר ללכת; את עבודת יומה סיימה זה כבר. אך עתה עליה להשאר, לא תמיד קבועות שעות העבודה הרגילות, ולא אחת יש להוסיף ולשרת, לעמול ולהושיע. המעיל, שהושם כבר מתחת לזרוע, נחלה שנית עה הקולב, וחיש מהר קופצתה הצעירה לנגדו העבודה הלבנים. שניות לא חלפו וכבר מספלות אצבעותיה הוריות והגמישות בהרכבת המכשירים והכנת שולחן הניתוח. והכל תוך הקפדה, שכחה עצמית והתמכרות מלאה לתפקיד ולצרכיו.

בפרוודור התבררו בינתיים פרטי האסון. האנשים שצבאו קודם לכן על פתחי המחלקות התפזרו עם ויהי הפ-צוע. רק צעירה אחת נשארה, צלילת לגמורה בין כתליו האפלים של המס-דרון. חסרת ישע ומלאת דאגה מחכה היא בעצבות לרופא או לאחות שי-כברו את המסדרון כדי לשמוע מפהים דבר על שלום בעלה. לא קל הדבר לאחות היודעת את מצב החולה לאשרו להשיב על שאלות אשה אומללה. עליה לדחות את העיוועי, להרגיעה. בהירות עליה לנהוג ובפיוס, ולכן קודם ללכת יש לשמור על קור רוחה היא.

מחוגי השעון זויים, הזמן עובר, חיי-לף, העובדים אינם מרגישים במרצתו כלל ועיקר. ואילו אותה אשה אומללה, הפוסעות במסדרון הנה ושוב מתוך צפיה, בשבילה אין ערוך ואין אורך לזמן זה הווחל וווחל. היא צמודה לר-ת שמעברה מונח הפצוע תחת הסכין. הושיע? היא עוצרת נשימתה, מטה אוזן לכל קול ורשרוש החוררים מהעבר השני. הניתוח קשה. הרסיסים קרובים ללב והוצאתם כרוכה בסכנת הנפש. עצבי המתח האחריות דרוכים כמית-רים. הניתוח נמשך כבר למעלה משעה. העבודה מתנהלת ללא רתיוה, ללא הפסק של שניה. הנה מגישה אחת האי-חיות מכשירים שהוצאו מן החיטוי ואת המשומשים מחזירה למים הרות-חיים. הכל נע מהר. פה הצבת, הסכינים השונים, עתה צמר גפן, תחבושת סטי-רילית — הכל מתנהל כשורה. הכל ידוע מראש, די ברמו.

הניתוח נסתיים. המנתח חולץ כסיו-תיו ויוצא את החדר. עתה יש לחכות בלבד, לחכות ולצפות שכה חיותו של הצעיר יגבר על פגעי המות שפגעוהו. הפצוע הועבר לחדר מיוחד, עדיין לא התעורר מן הנארקוזה. אך בדיקת הלב והדופק מעודדת. בכל רגע עשוי הכלי-רופורם להתנדף והפצוע יתעורר. ית-עורר ויחוש כאבים. האחות הרחמניה כבר הכינה את החומר לזריקה המרג-עת. יושבת היא לציור כשעיניה מרו-תקות לתנועותיו ועוקבת אחר כל תווה. הנה החלו פעפפיו לנוע...

המתיחות פגה. אף רעיית המנתח נחישו קצת קמטי הדאגה על פניה הלאים. היא מאמינה בהצלחת הניתוח ובוחשת בידי האחות המסורה, בידי אותה אשה שאהבת האדם והדאגה לו הנה חלק ממהותה היא.

מקצה הרחוב הבליוה שתי אלומות אור כשהן הולכות וקובות במהירות לעבר בית-החולים. המכונית נשמעה האורות כבו. חייל יצא את תא ההגה כשהוא סוגה כה וכה. אחריו יצאה עוד דמות שפנתה לעבר תא המודיעין של בית-החולים. היה זה אמבולנס צבאי, שהגיע באישון הלילה.

העבודה הרגישה בבית-החולים פסקה זה כבר, משמים עמד הבית טבוע בירק עצים וסומן בתוכו מכאובים ונורודי שנה לחסרי צרי. השלחה היא רק מה-בית וחוצה. בפנים אין היא שרויה כלל ועיקר. יולדת נואקת וקולה מהדהד בח-לל האויר, פצוע מתעורר וזועק בכי אבו, ומי שכלל לא נדרם גונח מוגו-טומים מתוך ערפול החושים. הקולות נודעים את הרופא התורני והאחיות עומי-דים על משמרתם וידם מושיעה לחסרי הישע.

עתה חלה התעוררותמה ליד הבית. אחות הוועקה ותחת עינה הפקוזה והמשגחת מועבר פצוע, בוריות ובני הירות לבין כתלי הבית. בחדר הניתוח הועלה אור. מבעד הזוגית האטומה רואה אתה צלילות נעות הלך וחורר כמכינות עצמן לדבר מה. בינתיים הח-לל להתאסף אנשים. ברטט על השפתים שונים הם לאנשים המורדים למחצה, מחלפים לחשים ופונים בחפזן לאורך המסדרונות. הורים וקרובי משפחה הם אלה, שואלים לשלום הפצוע שהובא זה עתה מהדרום. מעל גלי האתר נשמעה לפני רבע שעה הידיעה על תאונה שאירעה. וזהו נוסח התודעה ששודרה: — חייל ישראלי עלה היום אחר הצה-רים על מוקש, שעה שיצא בגימ' לסיור בסביבת באר-שבע. החייל נפצע קשה והמכונית נחבלה וניזוקה. הפצוע, ששמו טרם הוברר הועבר לבית-החולים "הד-סה". עתה, כל אשר קרוב לו בצבא ושלפי ידיעה זו או אחרת יצא היום לסיור או צריך היה לצאת, נחפו לכאן על מנת לעקור את הספק שלב, שמה זה הוא?!

המתח הוועק לחדר הניתוח. אור תה שעה וסוקות שתי אחיות בהתקנת המכשירים וחיטויים. פה מכינים מסכת הכלורופורם, פה מרכיבים את המחט למורקה. הכל במהירות ובהקפדה על הניקיון ועל הדיקנות.

הפצוע מוטל על אלונקה בחדר ההמתנה כשהכרתו רק עתה שבה אליו. זרועו האחת שותתת דם. תחבושות העז-רה הראשונה, צבועות הארגמן שעל

החרף כאן

עם ויזיק שמרי

קדם ויזיק יצהר

תחרוף יצהר